

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

TANÁCS

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2009. március 10.)

Finnországnak a 2008–2012-es időszakra vonatkozó aktualizált stabilitási programjáról

(2009/C 68/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács 2009. március 10-én megvizsgálta Finnországnak a 2008–2012-es időszakra vonatkozó aktualizált stabilitási programját.
- (2) Bár a finn gazdaság és pénzügyi ágazat stabil alapokon nyugszik, a világméretű válság jelentős mértékben hatott az ország erősen exportorientált ágazatainak teljesítményére. Miközben a háztartások számára 2009-ben és 2010-ben előnyt jelent az erőteljes bérnövekedés, az adócsökkentések és az alacsony infláció, a fogyasztói és a vállalkozói bizalom gyengülése visszafogja a magánfogyasztást és a beruházásokat. A Bizottság szolgálatainak 2009. januári időközi előrejelzése szerint a GDP 2009-ben több mint 1 %-kal zsugorodik, majd 2010-től a globális piacok várható stabilizációjával párhuzamosan fokozatosan helyreáll. Annak ellenére, hogy a gazdaságban gyorsan eluralkodott a recesszió, az adóbevételek 2008-ban a munkaerőpiac – különösen az év első felében jellemző – rugalmasságának és a jövedelmek stabil növekedésének következtében összességében szilárdak maradtak. Az államháztartás többlete 2008-ban valószínűleg a GDP 4,5 %-ára emelkedik. Tekintve, hogy 2009-ben a gazdasági nehézségeket a külső kereslet zuhanása és a bizalomvesztés okozza, a finn gazdaság alapjai viszont összességében stabilak maradnak, a program 2009-re komoly költségvetési ösztönzést tervez, amely a hazai kereslet támogatására irányul a foglalkoztatásnak a recesszió időszakában való fenntartása érdekében.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

- (3) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv előrejelzése szerint a reál-GDP növekedése a 2008-as 2,6 %-ról 2009-ben 0,6 %-ra mérséklődik, majd a programidőszak további részében javul és valamivel 2 % fölé emelkedik. A makrogazdasági kilátások utóbbi hónapokban tapasztalt gyors romlása ⁽¹⁾ miatt most úgy tűnik, hogy ez a 2008 novemberében véglegesített forgatókönyv ⁽²⁾ erősen optimista feltételezéseken alapul, különösen 2009-re vonatkozóan. A kormány legújabb, az ösztönző csomagba és a kapcsolódó, 2009. január 30-i kiegészítő pótköltségvetési javaslatba is belefoglalt becslései szerint a GDP 2009-ben több mint 2 %-kal szűkül. A program inflációs előrejelzése összességében valószerű.
- (4) A Bizottság szolgálatainak előrejelzése szerint az államháztartási többlet 2008-ban a GDP 4,5 %-a, szemben a stabilitási program előző változatában foglalt, a GDP 3,7 %-ának megfelelő célkitűzéssel. A tervezettnél jobb eredmény nagyrészt az előző év áthúzódó hatásával magyarázható, amikor a gazdasági növekedés és az adóbevételek várakozáson felül alakultak. A társadalombiztosítás eszközöiből származó tulajdonosi jövedelmek elszámolásának változása is hozzájárult a többletnek a GDP majdnem 0,4 %-ával felfelé való módosításához.
- (5) A program szerint 2009-ben az államháztartás többlete 2,3 százalékponttal visszaesik a GDP 2,1 %-ára, ami nagyjából összhangban van a Bizottság szolgálatainak időközi előrejelzésével (a GDP 2 %-a). A Bizottság szolgálatai által a programban megadott adatok alapján újraszámított strukturális egyenleg éves csökkenésével mért költségvetési irányvonal a becslések szerint expanzív, körülbelül a GDP 1 %-áig. 2009-ben az automatikus stabilizátorok hatása várhatóan a GDP további 1,5 %-ával csökkenti a költségvetési többletet. A költségvetési irányvonal becslése nagyjából megfelel a kormány által a programban bejelentett ösztönző csomag méretének, ami 2009-ben összesen a GDP 1,2 %-a. Ennek több mint háromnegyede a fogyasztók vásárlóerejének támogatását szolgáló adócsökkentésre fordított kiadás. Ezek az adócsökkentések segítik a kormány hosszú távú célkitűzésének, vagyis a munkaerőre nehezedő, viszonylag magas jelenlegi adóterhek csökkentésének és a foglalkoztatás ösztönzésének a megvalósítását. A program aktualizált változatában szereplő többi ösztönző intézkedés mérete viszonylag korlátozott, a GDP körülbelül 0,3 %-át teszi ki, és különböző infrastruktúrális beruházásokra, valamint a vállalkozások finanszírozásának biztosítására irányul. 2009. január 30-án a kormány egy további ösztönző csomagot jelentett be, ami széles körű intézkedéseket tartalmaz, kiterjed az infrastruktúrális és ingatlanhoz kapcsolatos beruházások fellendítésére, különös tekintettel a foglalkoztatás fenntartására, az oktatás és a kutatás finanszírozásának növelésére, valamint a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásainak csökkentésével a munkaerő költségének visszafogására. A további intézkedések költsége a becslések szerint 2009-ben a GDP 0,5 %-át teszi ki, ami egyértelműen nem tükröződik a program célkitűzésében ⁽³⁾.
- (6) Az előző programhoz hasonlóan Finnország középtávú költségvetési célkitűzése a költségvetési egyenleg tekintetében strukturális értelemben (azaz ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül) a GDP 2 %-át jelentő államháztartási többlet elérése. A program azzal számol, hogy az államháztartási, az elsődleges és a strukturális többlet 2009-ben és 2010-ben meredeken esik, majd ezt követően stabilizálódik. A program szerint a közös módszertan alapján számított strukturális többlet az időszak későbbi éveiben nem változik (a GDP 1,5 %-a), ami valamivel elmarad a középtávú költségvetési célkitűzéstől. A 2008 és 2012 közötti időszakban az államháztartási egyenleg csökkenése egyrészt a bevételi hányadnak a GDP körülbelül 2 %-át jelentő, nagyrészt a tervezett adócsökkentéseket tükröző csökkenésével, másrészt a kiadási hányadnak a GDP 1,5 %-át kitevő emelkedésével magyarázható. A program aktualizált változata a visszaesést követő években nem tartalmaz költségvetési megszorító intézkedéseket.
- (7) A programban tervezett költségvetési teljesítményre lefelé mutató kockázatok hatnak, mivel a makrogazdasági forgatókönyv határozottan optimista növekedési feltételezéseken alapul. A költségvetési előrejelzések negatív kockázatát azonban némileg enyhíti, hogy a fő adóalapok némelyike (a magánfogyasztás és a háztartások jövedelme) a külső kereslet megtorpanása által előidézett gazdasági visszaesés időszakában várhatóan rugalmasabb lesz.

⁽¹⁾ Az értékelés a Bizottság szolgálatainak 2009. januári előrejelzését, valamint a Finnország által rendelkezésre bocsátott egyéb adatokat veszi figyelembe.

⁽²⁾ A program benyújtása után a Bizottság szolgálatai nem kaptak kiegészítést.

⁽³⁾ A 2009. január 30-án bejelentett intézkedésekkel együtt az ösztönző csomag összességében a GDP 1,7 %-át teszi ki. A kormány az ösztönző csomagban és a kapcsolódó, 2009. január 30-i pótköltségvetési javaslatban szereplő fiskális előrejelzései szerint az államháztartás hiánya 2009-ben a GDP 0,4 %-a lesz. Ez az adat tartalmazza az ösztönző intézkedések hatását.

- (8) Miközben a népesség előregedésének a költségvetésre gyakorolt hosszú távú hatása meghaladja az EU átlagát, az elfogadott nyugdíjreform a következő évtizedekben segít visszafogni a nyugdíjkiadások előre jelzett növekedését. A programban tervezett költségvetési egyenleg 2008-ban nagy strukturális többlettel jelentős mértékben hozzájárul a népesség előregedése okozta hosszú távú költségvetési hatások ellensúlyozásához és az állami nyugdíjrendszerek által felhalmozott jelentős mértékű eszközök segítenek finanszírozni a nyugdíjkiadások emelkedését. A költségvetés program szerinti alakulása azonban fenntarthatósági rést eredményezhet. A magas elsődleges többletek fenntartása középtávon, valamint a megfelelő strukturális reformok végrehajtása hozzájárulhat az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos, jelenleg csekély mértékű kockázatok visszafogásához.
- (9) Az elmúlt években a központi kormányzat hatályos költségvetési kerete megbízható módon akadályozta meg a kiadások túllépését. Finnország az elmúlt években számos strukturális reformot is végrehajtott az államháztartás színvonalának javítása és a hosszú távú kiadási nyomás fékezése céljából.
- (10) A pénzügyi válságra válaszolva a finn kormány a pénzügyi piacok stabilizálását célzó intézkedéseket fogadott el. Ezen intézkedések révén a kereskedelmi bankok jelentős hitelgaranciákhoz (a maximális összeg körülbelül a GDP 25 %-át teszi ki) és állami tőkeberuházásokhoz (ennek maximális összege körülbelül a GDP 3 %-a) férnek hozzá. A betétgarancia felső határa is a duplájára, 50 000 EUR-ra emelkedett. Tekintve azonban, hogy a finn pénzügyi ágazatra láthatóan viszonylag kisebb mértékben hat a globális válság, az állami finanszírozás tényleges felhasználása korlátozott lehet.
- (11) Az Európai Tanács által decemberben elfogadott európai gazdaságélénkítési tervvel összhangban Finnország számos költségvetési ösztönző intézkedést fogadott el 2009-re, amelyek összességében a gazdasági visszaesésre adott megfelelő válasznak tekinthetők. Az erős költségvetési kiinduló helyzetre és a gazdaság stabil alapjaira tekintettel a programban levő ösztönző intézkedések és a 2009 januárjában bejelentett legújabb intézkedések megfelelőek, feltéve, hogy középtávon költségvetési megszorításokra kerül sor a hosszú távú fenntarthatóság biztosítása érdekében. Az ösztönző csomag nagyjából összhangban van az európai gazdaságélénkítési terv általános elveivel. Az intézkedések időszerűek, nagyrészt 2009 elejétől lépnek hatályba, és a belső gazdasági kihívások kezelésére irányulnak. Az általános elveknek ellentmondva a fiskális ösztönzők egy része állandó adócsökkentést tartalmaz, és nincsenek tervek a visszafordításra. Ez részben indokolható az államháztartás és a kormány hosszú távú adópolitikai célkitűzései által biztosított jelentős mozgástérrel. A jelenlegi gazdasági válság kezelését szolgáló intézkedések az aggregált kereslet és a foglalkoztatás fenntartására, valamint a versenyképesség erősítésére összpontosítanak. Az intézkedések kapcsolódnak Finnországnak a Bizottság által 2009. január 28-án felülvizsgált középtávú reformtervéhez. A beruházások élénkítését szolgáló intézkedések az energiahatékonyság javítását is célozzák, és az adócsökkentések ösztönzőleg hatnak a munkaerő-keresletre és -kínálatra egyaránt.
- (12) A strukturális egyenlegben 2009-ben és 2010-ben bekövetkező megközelítőleg évi 1 százalékpontos csökkenéssel mért költségvetési irányvonal expanzívnak tűnik. A program ezután semleges költségvetési irányvonalat tervez. A programban szereplő költségvetési irányvonal nagyjából összhangban van a Stabilitási és Növekedési Paktummal, és lehetővé teszi a költségvetési ösztönzést a recesszió időszakában, majd – miután a gazdasági növekedés az előrejelzések szerint visszaállt a becsült potenciáljához közeli szintre – semleges költségvetési irányvonal követését. A programidőszak végén a költségvetési irányvonal nagy biztonsági tartalékot tart fenn, hogy elkerülhető legyen a 3 %-ban meghatározott hiányküszöb átlépése.
- (13) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program az előírt és a nem kötelező adatok tekintetében részben hiányos ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ A program a kiadás összetételének bontására vonatkozóan némileg eltérő adatokat ad meg, amelyek közvetlenül nem illeszkednek a 2. táblázat előírt adataihoz. Nem adják meg a táblázatban az egyszerű és más átmeneti intézkedésekre vonatkozó kötelező adatokat sem. Hiányoznak a későbbi évekre vonatkozó külső feltételezések. 2007–2011-re vonatkozóan hiányzik a stabilitási programból a magatartási kódex 2. melléklete 4. táblázatának 6. pontjában szereplő opcionális adat: „a folyó pénzeszközök”.

Általános következtetésként megállapítható, hogy az államháztartás továbbra is stabil, bár a program szerint a jelenlegi magas költségvetési többlet lényegesen csökkenni fog. A költségvetési helyzetre tekintettel a program aktualizált változatában levő ösztönző intézkedések és a 2009 januárjában bejelentett legújabb intézkedések megfelelőnek tűnnek és üdvözlendők. Az ösztönző csomag nagyjából összhangban van az európai gazdaságélénkítési terv általános elveivel. A programban felvázolt költségvetési teljesítményre lefelé mutató kockázatok hatnak, és szükség van a hosszú távú fenntarthatóság biztosítására irányuló intézkedések mérlegelésére.

A fenti értékelés alapján Finnországot felkéri arra, hogy:

- i. az európai gazdaságélénkítési tervvel összhangban és a Stabilitási és Növekedési Paktum keretén belül hajtja végre a 2009-re tervezett költségvetési politikát;
- ii. ezt követően az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának megőrzése érdekében fordítsa vissza a fiskális ösztönző intézkedések hátrányos költségvetési hatását azáltal, hogy visszatér a középtávú költségvetési célkitűzéséhez, valamint megfelelő strukturális reformokat hajt végre.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Reál-GDP (%-os változás)	SP 2009. január	4,5	2,6	0,6	1,8	2,4	2,2
	BIZ 2009. január	4,5	1,5	- 1,2	1,2	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	4,4	3,3	3,0	2,5	2,1	n.a.
HICP infláció (%)	SP 2009. január	1,6	4,0	2,3	1,9	2,0	2,0
	BIZ 2009. január	1,6	3,9	1,8	1,8	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	2,4	2,4	2,2	2,0	2	n.a.
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	SP 2009. január	1,7	1,3	- 0,6	- 1,0	- 1,2	- 1,3
	BIZ 2009. január ⁽²⁾	2,9	1,7	- 1,4	- 2,1	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	0,6	0,7	0,5	- 0,1	- 0,7	n.a.
A külfölddel szembeni nettó hitelnyújtás/hitel- felvétel (a GDP %-ában)	SP 2009. január	5,4	4,0	3,6	3,7	3,9	3,9
	BIZ 2009. január	6,4	5,2	3,7	3,3	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	4,9	4,6	5,0	5,0	4,8	n.a.
Államháztartási bevétel (a GDP %-ában)	SP 2009. január	52,6	51,4	50,3	49,7	49,4	49,4
	BIZ 2009. január	52,6	52,3	52,0	51,3	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	51,9	51,0	50,6	49,8	49,6	n.a.
Államháztartási kiadás (a GDP %-ában)	SP 2009. január	47,3	47,0	48,2	48,6	48,4	48,5
	BIZ 2009. január	47,3	47,8	50,1	50,9	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	47,4	47,3	47,0	47,0	47,2	n.a.

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2009. január	5,3	4,4	2,1	1,1	1,0	0,9
	BIZ 2009. január	5,3	4,5	2,0	0,5	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	4,5	3,7	3,6	2,8	2,4	n.a.
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2009. január	6,8	5,8	3,4	2,4	2,2	2,3
	BIZ 2009. január	6,8	6,0	3,3	1,8	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	6,0	5,2	5,0	4,1	3,6	n.a.
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽¹⁾ (a GDP %-ában)	SP 2009. január	4,5	3,7	2,4	1,7	1,6	1,6
	BIZ 2009. január	3,9	3,6	2,7	1,5	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	4,2	3,3	3,3	2,8	2,8	n.a.
Strukturális egyenleg ⁽²⁾ (a GDP %-ában)	SP 2009. január	4,5	3,7	2,4	1,7	1,6	1,6
	BIZ 2009. január	3,9	3,6	2,7	1,7	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	4,2	3,3	3,3	2,8	2,8	n.a.
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2009. január	35,1	32,4	33,0	33,7	34,1	34,6
	BIZ 2009. január	35,1	32,8	34,5	36,1	n.a.	n.a.
	SP 2007. november	35,3	32,8	30,4	29,0	27,9	n.a.

Megjegyzések:

- (1) Kibocsátási rések és ciklikusan kiigazított egyenlegek a programokból, a Bizottság szolgálatainak a programban szereplő információk alapján végzett újraszámítása szerint.
- (2) A 2007–2010-es időszakra vonatkozóan 2,8 %-os, 2,6 %-os, 2,0 %-os és 1,9 %-os becsült potenciális növekedés alapján.
- (3) Ciklikusan kiigazított egyenleg, az egyszeri és más átmeneti intézkedések nélkül. A legújabb program szerint a programidőszak egyik évében sem kerül sor egyszeri vagy egyéb átmeneti intézkedésre. A Bizottság szolgálatainak januári időközi előrejelzése szerint azonban egy hiánynövelő egyszeri intézkedésre sor kerül 2010-ben, amely a GDP 0,2 %-át jelenti, és az adóbeszedési elvek módosítása miatti átmeneti heá-vesztéséből adódik.

Forrás:

Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatainak 2009. januári időközi előrejelzései (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai.